

Särskilt intresse ägnar Törnvall det mest komplicerade och samtidigt kanske mest väsentliga i ett verk av detta slag: färgåtergivning. Den genomgick under 1800-talet en dramatisk utveckling, från handkolorering som hos Palmstruch, till den nog så komplicerade proceduren med litografiska stenar och plåtar som i Lindmans verk.

Som belysande exempel följer hon här avbildningar av orkidén krutbrännare, från förlagor till *Svensk Botanik* till upplagorna av Lindmans flora och vidare ända fram till Krok & Almquists 28:de upplaga på 2000-talet. Analyser av detta slag – det finns fler, exempelvis av bilderna av bok och (vatten) stäkra – blir ögonöppnare för betraktaren av botaniska illustrationer. Särskilt den ingående analysen av stäckrans bilder i båda upplagorna, där hon går tillbaka inte bara till *Svensk Botanik* utan också till de ovan nämnda *Medical Botany* och *English Botany*, är i sitt ganska komplicerade förlopp intressant att följa.

Trots allt representerar inte Lindmans verk höjden av vad litografen kunde åstadkomma av färgåtergivning. Det var som Törnvall påpekar inte möjligt av främst

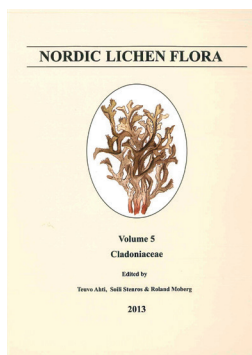
ekonomiska skäl, boken skulle bli alldeles för dyr. Exempel av högsta kvalitet fanns på nära håll, till exempel i Wittrocks uppsatser om *Viola* och *Linnaea* i *Acta Horti Bergiani*, i vilka Axel och Thérèse Ekbloms blomteckningar är minutiöst återgivna i sina färgnyanser.

Boken är skriven på ett sakligt men friskt och levande språk utan särskilt tyngande terminologi. Några små missar i till exempel botanisk morfologi stör nog inte många. En feltolkning måste jag dock påpeka. En blyertsskrift på en skiss har lästs som "geran hispidum" och uttolkas *Geranium hispidum*; bilderna på sid 273 visar klart att det är fråga om *Geum hispidum*, sträv nejlikrot, en sällsynthet i stort sett inskränkt till Småland, vilken aldrig kom med i floran.

Intressant och nöjsamt har det varit att läsa denna bok, som ger en så rik och vacker framställning av den botaniska illustrationskonsten. En lämpligare blomstergåva av bestående värde har jag svårt att tänka mig – det skulle då vara Lindman själv (eller Palmstruch) men de är inte alldeles lätta att få tag i. [SBT](#).

Nordic Lichen Flora, volym 5

Femte volymen av Nordic Lichen Flora finns nu att beställa från SBF:s kansli. Pris 275 kr.

Boken behandlar familjen Cladoniaceae. Förutom det stora släktet *Cladonia* (bägarlavar, renlavar) innehåller den även *Pilophorus* (kolvlavar) och *Pycnothelia* (papill-lav).

I likhet med övriga volymer finns nycklar till arterna, utbredningskartor och färgbilder.

Dessutom medföljer en CD där alla bilder kan studeras i större format.

Den nya volymen är alltså den femte i serien, där den första behandlar knappåslavarna i vid bemärkelse, volym 2 tar upp familjen Physciaceae medan volym 3 (nu i nytryck) presenterar alla lavsläkten med cyanobakterier som fotobiont. Volym 4 behandlar familjen Parmeliaceae.

Nästa volym – om familjen Verrucariaceae – beräknas komma ut inom två år.

Nordic Lichen Flora är avsedd att bli en komplett flora över alla kända lavar i Norden. Huvudansvarig är Nordic Lichen Society.

Priset för volymerna varierar mellan 165 och 275 kr. Beställ dem från SBF:s kansli (sbf@sbf.c.se, 018-471 28 91).